

**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Biuletyn Informacyjny Rolnictwo i Obszary Wiejskie Warmii i Mazur

Nr 8/2008

Opracowała: dr inż. Joanna Karwowska

10-562 Olsztyn ul. Emilii Plater 1,
tel. (089) 5219250, fax (089) 5219259, e-mail: dow@warmia.mazury.pl
www.sporol.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

I.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia.....	4
2.	Bezrobotni mieszkańcy wsi.....	5
II.	FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006	
1.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008 rok – działania wdrażane przez ARiMR.....	6
b.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008 rok – działania wdrażane przez Urząd Marszałkowski.....	7
2.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008rok.....	7
III.	PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.08.2008r.....	8
2.	Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.08.2008r.....	9
3.	Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych.....	9
IV.	AKTUALNOŚCI	
1.	Zwrot pieniędzy.....	10
2.	Zalesianie.....	10
3.	Nieruchomości rolne.....	11
4.	Odnawialne źródła energii.....	11
5.	Limity w mleku.....	12
6.	Kontrola rybaków.....	13
7.	Polska żywność.....	13
8.	Zalesienia – ciąg dalszy.....	14
9.	Sprzedaż ziemi.....	15
10.	Dopłaty do grup z PROW-u.....	15
11.	Reforma KRUS.....	16
12.	Ustawa o GMO.....	16
13.	Renty strukturalne.....	17
14.	Pomoc rolnikom poszkodowanym w nawałnicach.....	17
15.	Unijne dofinansowanie polskiej wsi.....	17
16.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.....	18
17.	PROW 2007-2013.....	19
18.	Nowa ustawa o GMO – ciąg dalszy.....	19
19.	Zbiór chmielu.....	20

V.	INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA	
1.	XXXI Międzynarodowy Jarmark Folkloru.....	20
VI.	OCHRONA PRAW KONSUMENTÓW	
1.	Wszyscy jesteśmy konsumentami.....	22
2.	Prawie wszystko o reklamacji.....	23
3.	Konkurs na pracę magisterską.....	25

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

Lipiec był kolejnym miesiącem 2008 roku, w którym odnotowano spadek liczby bezrobotnych. Dobra passa pod tym względem, trwa nieprzerwanie od lutego 2005 roku. W lipcu br. poziom bezrobocia spadł poniżej 80 tys. (79 401 osób) i był najniższy w historii województwa warmińsko – mazurskiego. Liczba bezrobotnych w lipcu była o 1 456 osób (1,8%) mniejsza niż w końcu czerwca i o 21 117 osób (21,0%) mniejsza niż w lipcu 2007 roku. Od początku roku bezrobocie w regionie spadło o 22 307 osób, tj. 19,8%. Poziom spadek bezrobocia w lipcu należy uznać za korzystny, biorąc pod uwagę, że w tym okresie rozpoczyna się wzmożona rejestracja osób kończących szkoły. W najbliższych miesiącach, aż do końca III kwartału, prognozowany jest dalszy spadek liczby bezrobotnych w województwie. Można jednak przewidywać, iż tempo spadku będzie mniejsze niż obserwowane dotychczas.

W kraju, w porównaniu z czerwcem, odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 2,1%, a więc o 0,3 pkt proc. większy niż w regionie warmińsko – mazurskim. Również w stosunku do lipca ubiegłego roku, w województwie warmińsko – mazurskim spadek bezrobocia był niższy niż przeciętnie w kraju o 0,9 pkt proc. Od początku roku bezrobocie w kraju spadło o 18,4%, a więc mniej niż w naszym regionie o 1,4 pkt proc.

W miesiącu sprawozdawczym w porównaniu do czerwca 2008r. w powiatach: działdowskim, braniewskim, oleckim, ełckim, nowomiejskim oraz mieście Olsztynie, odnotowano wzrost liczby bezrobotnych. W pozostałych powiatach nastąpił spadek bezrobocia rejestrowanego, przy czym najwyższy w:

- powiecie giżyckim – o 7,3%,
- powiecie elbląskim i mrągowskim – o 5,8%,
- powiecie olsztyńskim – o 4,3%,
- powiecie kętrzyńskim – o 4,0%.

Analizując roczne zmiany poziomu bezrobocia (lipiec 2008 do lipca 2007), oprócz powiatu oleckiego, gdzie odnotowano minimalny wzrost liczby bezrobotnych, odnotowano spadek liczby zarejestrowanych we wszystkich powiatach województwa.

W analizowanym okresie największy spadek bezrobocia odnotowano w:

- powiecie giżyckim – o 44,1%,
- powiecie iławskim – o 41,4%,
- powiecie olsztyńskim – o 28,4%,
- powiecie ostródzkim – o 27,3%.

Stopa bezrobocia w końcu lipca 2008 roku w województwie warmińsko – mazurskim osiągnęła 15,7%, natomiast w kraju 9,4%. W porównaniu z czerwcem, wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim, podobnie jak w kraju spadł o 0,2 pkt proc. Utrzymuje się wyższa dynamika spadku wskaźnika stopy bezrobocia w naszym regionie w porównaniu z krajem. Roczny (lipiec 2008 – lipiec 2007) spadek stopy bezrobocia dla województwa wyniósł 3,7 pkt proc., a dla całego kraju 2,8 pkt proc.,

W regionie warmińsko – mazurskim występują powiaty, które charakteryzują się stopą bezrobocia znacznie wyższą niż średnia w województwie, ale występują też powiaty o stosunkowo niskiej wartości wskaźnika bezrobocia. Najniższą stopą bezrobocia charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 3,7%,
- powiat iławski – 10,0%,
- miasto Elbląg – 11,5%,

- powiat giżycki – 13,9%%,
- powiat olsztyński – 14,1%.

Najwyższa stopa bezrobocia w lipcu 2008 roku, występowała w powiatach:

- braniewskim – 29,4%,
- bartoszyckim – 28,5%,
- węgorzewskim – 26,1%,
- piskim – 24,3%
- lidzbarskim – 24,0%.

Biorąc pod uwagę wysokość wskaźnika stopy bezrobocia, najbardziej zagrożone bezrobociem są powiaty położone w północnej części województwa oraz powiat piski. Na uwagę zasługuje fakt, że przed rokiem w województwie warmińsko – mazurskim występowały jedynie dwa miasta i cztery powiaty – miasto Olsztyn, miasto Elbląg, powiat iławski, powiat olecki, powiat mrągowski oraz powiat olsztyński, gdzie stopa bezrobocia w lipcu wynosiła mniej niż 20%. W lipcu 2008 roku liczba ta zwiększyła się ponad dwukrotnie: miasto Olsztyn, miasto Elbląg, a także powiaty: działdowski, elbląski, ełcki, giżycki, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, nowomiejski, olecki, olsztyński oraz ostródzki. Należy także podkreślić, że w lipcu 2008 roku w województwie warmińsko - mazurskim nie było powiatów, w których stopa bezrobocia byłaby większa niż 30%, natomiast przed rokiem, wartość ta została przekroczona w powiatach: braniewskim i bartoszyckim.

Również pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszanie dystansu pomiędzy stopą bezrobocia w kraju i w województwie. W lipcu 2007 roku, różnica pomiędzy wartością stopy bezrobocia dla kraju, a wartością stopy dla województwa wynosiła 7,2 pkt proc, natomiast w lipcu 2008 roku różnica ta wynosiła 6,3 pkt proc.

Mimo systematycznego odrabiania dystansu w stosunku do innych regionów kraju, w dalszym ciągu pozostajemy województwem o najwyższej stopie bezrobocia rejestrowanego.

Podsumowanie

- W lipcu br. poziom bezrobocia spadł poniżej 80 tys. (79 401osób) i był najniższy w historii województwa warmińsko – mazurskiego. Liczba bezrobotnych w lipcu była o 1 456 osób (1,8%) mniejsza niż w końcu czerwca br. i o 21 117 osób (21,0%) mniejsza niż w lipcu 2007 roku. Od początku roku bezrobocie w regionie spadło o 22 307 osób, tj. 19,8%.
- Stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 15,7%. W porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku, jest to spadek o 3,7 pkt proc. (w kraju o 2,8 pkt. proc.). Mimo, że wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim jest nadal najwyższy w kraju to tempo jego spadku jest wyraźnie wyższe.
- W stosunku do lipca 2007 roku spadł, w ogólnej liczbie bezrobotnych, udział procentowy osób długotrwale bezrobotnych (o 7,0 pkt proc.), mieszkańców wsi (o 0,6 pkt proc.) oraz bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (o 0,3 pkt proc.). Wzrósł natomiast udział następujących kategorii: kobiet (o 0,4 pkt proc.), bezrobotnych z prawem do zasiłku (o 1,1 pkt proc.), bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,1 pkt proc.), osób niepełnosprawnych (o 0,9 pkt proc.) oraz młodzieży do 25 roku życia (o 0,8 pkt proc.). Wzrost udziału w ogólnej populacji bezrobotnych młodzieży, spowodowany jest wzmogłą rejestracją tegorocznych absolwentów szkół ponadpodstawowych.
- W lipcu 2008 roku, urzędy pracy dysponowały 5 012 ofertami pracy, o 144 więcej niż w lipcu przed rokiem. Większość z nich, bo 63,4% (3 176 ofert) dotyczyła zatrudnienia subsydiowanego; analogicznie do okresu z poprzedniego roku oferty pracy subsydiowanej stanowiły 53,6% (2 607 ofert) ogółu pozyskanych od pracodawców miejsc pracy. W ciągu siedmiu miesięcy 2008 roku, pozyskano 33 192 oferty pracy.

2. Bezrobotni mieszkańcy wsi

Połowa bezrobotnych województwa (39 629 osób, tj.49,9%) **zamieszkuje na wsi.** Przed rokiem, bezrobotni mieszkańcy wsi w liczbie 50 743 osoby, stanowili 50,5% ogólnej liczby pozostających bez pracy. Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczne zmniejszanie się udziału mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych.

II. FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008 rok – ARiMR

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Liczba wystawionych zleceń płatności	Kwota wystawionych zleceń płatności
Inwestycje w gospodarstwach rolnych	1 755	256 361 220,16	833	130 028 176,41	972	123 258 701,21
Ułatwianie startu młodym rolnikom	962	48 100 000,00	700	35 000 000,00	700	35 000 000,00
Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	100	198 333 381,75	73	165 141 570,89	69	107 390 599,45
Przywracanie potencjału produkcji leśnej	53	74 710 845,00	39	52 133 815,00	42	51 598 404,00
Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa	225	17 831 123,72	131	10 171 255,00	123	7 191 999,87
Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	114	13 043 521,43	67	5 875 121,00	62	4 197 816,50
Razem	3 209	608 380 092,06	1 843	398 349 938,30	1 968	328 637 521,03

b. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008r. - Urząd Marszałkowski

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba realizowanych umów i decyzji	Kwota podpisanych umów (decyzji)
2.2 Scalanie gruntów	0	0	0	0
2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	268	39 096 250,31	134	19 986 924,00
2.5 Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	35	40 559 177,00 (wkład Unii)	32	30 549 819,00 (wkład Unii)
Razem	303	79 655 427,31	166	50 536 743,00

2. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 31.08.2008r.

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Liczba zautoryzowanych płatności	Kwota zautoryzowanych płatności
1.1 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów – Złomowanie statków rybackich	33	33	6 645 017,84	33	6 645 017,84
1.2 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów- Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia	11	9	1 684 680,00	6	1 206 993,00
2.2 Odbudowa i modernizacja floty rybackiej	15	5	748 804,00	1	182 006,40
3.2 Chów i hodowla ryb	43	21	7 444 772,30	14	950 849,00
3.3 Rybacka infrastruktura portowa	2	2	5 884 565,00		
3.4 Przetwórstwo i rynek rybny	25	14	1 565 339,98	9	1 117 890,40
3.5 Rybołówstwo śródlądowe	12	11	321 635,00	11	318 364,00
4.1 Rybołówstwo przybrzeżne	22	8	1 898 939,40	1	544 698,00

4.2 Działania społeczno-ekonomiczne	64	64	2 788 109,68	64	2 788 109,68
4.3 Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne	16	12	7 370 995,00	4	3 416 446,00
4.4 Działania organizacji obrotu rynkowego	5	1	199 476,00		
4.6 Działania innowacyjne	10	7	12 285 226,00	6	3 768 577,00
Razem	258	187	48 837 560,60	149	20 938 951,92

III. PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.08.2008r.

Lp.	Nazwa działania	Ilość wniosków	Ilość wydanych decyzji (pozytywnych i odmownych)	Zrealizowane płatności (mln zł) *
1	Renty strukturalne	1 966	1 876	76,82***
2	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych	2 829	2 701	20,62***
3a	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2004	26 932	26 923	86,36
3b	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2005	30 429	30 410	92,78
3c	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2006	31 104	31 077	94,76
4	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt-wnioski złożone po raz pierwszy	2 701	2 545	53,87***
5a	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2004	249	207	70,35***
5b	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2005	438	388	
5c	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2006	530	492	
6	Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej	4 417	4 361	167,19
7	Wspieranie grup producentów rolnych	3	3	0,86

***- płatności zrealizowane dla wniosków złożonych po raz pierwszy oraz wniosków kontynuacyjnych

2. Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 31.08.2008r.

PROW 2007-2013	Ilość złożonych wniosków	Wnioskowana kwota
Pomoc finansowa z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) – Kampania 2007	31 605 **	97 243 829,91*
Pomoc finansowa z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) – Kampania 2008	31 166	-
Renty Strukturalne – Kampania 2007	319**	341 064,39
Renty Strukturalne – Kampania 2008	357**	383 551,46
Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I – Kampania 2007	203**	9 761 493,40
Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I – Kampania 2008	33	1 897 046,38
Grupy producentów rolnych	10	313 029,83***
Modernizacja gospodarstw rolnych	815	132 906 628,00
Ułatwianie startu młodym rolnikom	213	10 650 000,00
Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	27	63 145 228,35
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	165	14 424 049,00

* kwota należonych płatności pomocy finansowej z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania

** liczba wszystkich złożonych wniosków aktualnie rozpatrywanych w biurach powiatowych (bez wycofanych, anulowanych itp.)

** grupy złożyły wnioski o przyznanie pomocy

3. Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na dzień 31.08.2008r.

	Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2007	43 820
Ilość decyzji o przyznaniu płatności lub o odmowie przyznania płatności , które zostały wysłane do beneficjentów w kampanii 2007	43 801
Liczba złożonych wniosków w kampanii 2008	43 183

V. AKTUALNOŚCI

1. Zwrot pieniędzy

Termin kilka razy był przedłużany teraz kończy się definitywnie. 1500 – set rolników prawdopodobnie będzie musiało zwrócić unijne fundusze. Powód jest prozaiczny - problem z wykonaniem na czas inwestycji z programu na dostosowanie do unijnych standardów na lata 2004-2006.

Ze wsparcia skorzystało 76 tysięcy rolników. Pierwszą część dotacji dostali jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji drugą po jej zakończeniu. Zdecydowana większość sprawę rozliczenia unijnych dotacji ma już od dawna za sobą.

Nie wszyscy jednak mieli tyle szczęścia. Wielu rolników zostało oszukanych przez nieuczciwe firmy. Stracili nie tylko pieniądze, ale także cenny czas na wykonanie inwestycji rolników.

Nierozliczenie w terminie unijnych funduszy oznacza ich zwrot. A na wysłanie wszystkich dokumentów do Brukseli Agencja Restrukturyzacji ma czas tylko do końca tego roku. Na ulgowe traktowanie mogą liczyć jedynie rolnicy, u których zawiniła tak zwana siła wyższa. Jedynie w bardzo wyjątkowych przypadkach, które mówią o długotrwałej niezdolności do pracy, wystąpieniu klęski żywiołowej może rolnik wnioskować o wydłużenie o 6 miesięcy ale to musi być udowodnione zaświadczeniami. Rolnicy mogą też sami złożyć zaświadczenie o rezygnacji z dofinansowania i dobrowolnie zwrócić otrzymane już pieniądze bez odsetek.

2. Zalesianie

Liczą się już nie tylko pola, ale także nieużytki. Rusza nowa edycja programu zalesiania. Wnioski będą przyjmowane przez dwa miesiące w powiatowych biurach Agencji Restrukturyzacji.

Dotychczas o wsparcie z programu mogli ubiegać się tylko rolnicy, pobierający dopłaty bezpośrednio i chcący zalesić grunty rolne, których są właścicielami lub współwłaścicielami. Teraz na sadzonki można też przeznaczyć ugory, na których rosną już tak zwane samosiejki.

Różnica pomiędzy pierwszym a drugim schematem zalesiania to wysokość dotacji. Za zalesienie gruntów rolnych przysługuje zwrot poniesionych kosztów posadzenia drzewek, czyli tak zwane wsparcie na zalesianie. Jest to od ponad 4 do przeszło 6 tysięcy złotych za hektar. Przez pięć lat wypłacana jest premia pielęgnacyjna od blisko tysiąca do prawie tysiąca czterystu złotych na hektar rocznie. A przez piętnaście lat wsparcie na zalesianie, czyli prawie tysiąc sześćset złotych na hektar rocznie. Ale na tę ostatnią płatność nie można liczyć w drugim schemacie. Najmniejsza działka, jaką można przeznaczyć pod zalesianie to, co najmniej pół hektara, a jej szerokość nie może być mniejsza niż 20 metrów. Takie parametry nie są wymagane tylko wtedy, gdy działka przeznaczona pod zalesianie graniczy z lasem.

Aby przystąpić do programu pierwsze kroki trzeba skierować do najbliższego nadleśnictwa, gdzie przygotowany jest plan zalesiania. Poza tym rolnik zobowiązuje się do pielęgnacji upraw przez 5 lat zgodnie z planem zalesiania oraz w przypadku gruntów rolnych przez 15 lat a także utrzymania na terenie całego gospodarstwa warunków dobrej kultury rolnej. Wnioski o przyznanie wsparcia można będzie składać do końca września. Pierwsze zalesienia zgodnie z obietnicami Agencji Restrukturyzacji powinny ruszyć już jesienią.

3. Nieruchomości rolne

Siedem z dziesięciu państw, które w roku 2004 przystąpiły do Unii Europejskiej ustanowiło okresy przejściowe na zakup gruntów rolnych przez cudzoziemców. Ustanowienie takich okresów oznacza, że cudzoziemcy ubiegający się o nabycie gruntów rolnych w tych krajach muszą, w okresie obowiązywania okresu przejściowego, uzyskać pozwolenie właściwych władz danego kraju na nabycie takich gruntów. Terminy obowiązywania ograniczeń wyznaczano mając na uwadze, między innymi, potrzebę zmniejszania negatywnego wpływu wywieranego przez ograniczenia inwestycji zagranicznych w rozwój sektora rolnego tych krajów.

W Polsce okres przejściowy wynosi 12 lat a w Estonii, Litwie, Łotwie, Republice Czeskiej, Słowacji i na Węgrzech po 7 lat. Zgodnie z zapisami aktu przystąpienia Rada Unii Europejskiej może podjąć decyzję o skróceniu lub zakończeniu okresów przejściowych po dokonaniu przeglądu sytuacji na rynkach rolnych tych krajów dokonanego w trzecim roku od ich daty przystąpienia do UE. Wspomniana analiza została przeprowadzona przez Centrum Studiów Polityki Europejskiej. Uwzględniając wyniki tej analizy Komisja Europejska stwierdza, że nie zachodzi potrzeba skrócenia okresów przejściowych na nabywanie nieruchomości rolnych przez cudzoziemców w wymienionych krajach.

4. Odnawialne źródła energii

Unia Europejska od lat stawia na odnawialne źródła energii. Do roku 2020 planowany jest wzrost ich udziału w zużytej energii do 20%.

Europa stosuje różne źródła energii odnawialnej. Na północy najczęściej energię wiatrową, na południu – solarną, wszędzie zaś - produkowany ze zwierzęcych odchodów – biogaz. Coraz częściej też źródłem energii cieplnej i prądu jest biomasa.

Na Litwie produkcją biomasy zajmuje się firma Bionovus, która ostatnio uczestniczyła w projekcie „Inteligentna Energia Europy” i dzięki temu skorzystała z finansowego wsparcia Unii. Dziś biomasa przetwarzana w energię cieplną służy do ogrzewania mieszkań w jednej z dzielnic Wilna.

Na Zachodzie Europy coraz powszechniejsze staje się używanie biomasy do ogrzewania nie tylko osiedli, ale i wolno stojących domów. Jednak w tym przypadku konieczne jest wygospodarowanie miejsca na piec i składowanie surowca. Do przestawienia się na ogrzewanie biomasą zachęca w Normandii Organizacja „Biomasa”.

Wytwarzanie biomasy jest bardzo ważne. Przysparza nie tylko dodatkowego dochodu, ale i pozwala, by jego dzieci nie myślały w przyszłości o ucieczce do miasta. Jeśli będą widziały perspektywy utrzymania się z gospodarstwa to pozostaną na wsi. A produkcja biomasy stwarza takie szanse, bo może stanowić nawet połowę dochodów rolnika.

Odnawialne źródła energii, w tym biomasa, nie mogą być cudownym lekiem na wszystkie problemy energetyczne Unii Europejskiej. Jednak ich inteligentne wykorzystywanie przysłużyć się może w walce Europy o zahamowanie niekorzystnych zmian klimatu całego Globu.

Wykorzystanie energii odnawialnej w Polsce jest niewielkie, bo nie przekracza 3% całkowitego zużycia energii. A według wytycznych Unii już w 2010 roku energia ze źródeł odnawialnych powinna stanowić co najmniej kilka razy tyle. Polska zapowiedziała więc sukcesywne zwiększanie wykorzystania „zielonej energii”. Jeszcze w tym dziesięcioleciu ma nastąpić trzykrotny jego wzrost. Największe nadzieje wiąże się dziś nie z energią wiatrową czy słoneczną, ale właśnie z biomasą. Jej zasoby to

różnego rodzaju odpady leśne, a także komunalne i przemysłowe. Coraz powszechniej stosowanym surowcem energetycznym jest też słoma zbóż, dawniej kłopotliwy odpad, często spalany wprost na polu. Jednak najlepszym źródłem biomasy są rośliny energetyczne. Wierzba, ślazier pensylwański, czy topinambur to rośliny, które mogą być z powodzeniem uprawiane na naszych polach. Ale zakładanie takiej plantacji należy zacząć od rozpoznania możliwości sprzedaży biomasy. Kupować od nas może ją np. gmina, ale też elektrociepłownia. Z tym, że ta ostatnia najchętniej współpracuje nie z pojedynczym rolnikiem, ale z kimś, kto dysponuje dużą ilością surowca.

Coraz więcej rolników przekonuje się także do przetwarzania i wykorzystywania roślin energetycznych na własne potrzeby. Obniża to koszty ogrzewania domu i budynków gospodarskich i to dość znacznie.

5. Limity w mleku

Kwoty mleczne pojawiły się od połowy lat 80. Zostały one wprowadzone po to, by ograniczyć produkcję. W Unii Europejskiej było za dużo mleka, góry masła oraz mleka w proszku.

Teraz sytuacja się zmieniała. Na świecie artykuły mleczarskie osiągają wysokie ceny, a konsumpcja ciągle rośnie. Kraje takie, jak Indie czy Chiny bardzo chętnie kupują unijne produkty mleczarskie, dlatego nie ma sensu ograniczać tej produkcji. Wspólnota Europejska jest bez wątpienia światowym liderem w produkcji mleka. Unijni rolnicy wytwarzają rocznie około 140 milionów ton tego surowca. Urzędnicy Komisji Europejskiej twierdzą, że sektor mleczarski ma przed sobą dobre perspektywy rozwoju. Światowe zapotrzebowanie będzie dalej rosło - nawet o 13 milionów ton mleka rocznie. Unijni dostawcy mogą to wykorzystać tylko wtedy, kiedy znikną ograniczenia tej produkcji. W pierwszym roku limity wzrosną o 2%. Potem co roku będą stopniowo zwiększane, aż do całkowitego ich zniknięcia w roku 2015. Decyzja w sprawie zniesienia kwot mlecznych po 2015 roku już zapadła, ale nie wszystkim krajom się to podoba. Przedstawiciele Dyrekcji Generalnej Rolnictwa przewidują, że łagodne przejście do nowego systemu zaowocuje w 2014 roku nawet 2,5 krotnym wzrostem eksportu unijnego masła oraz 60% wzrostem sprzedaży za granicę mleka w proszku. W Polsce produkcja mleka stanowi blisko 15% całkowitej produkcji rolniczej i dla wielu tysięcy naszych gospodarstw jest najważniejszym źródłem dochodów.

Jeszcze w latach 70-tych ubiegłego wieku mleko w Polsce produkowało ponad milion gospodarstw. W roku 2004 kwoty mleczne otrzymało ponad 400 tysięcy rolników. Dziś hodowców krów mlecznych jest już tylko 250 tysięcy. Przyznana Polsce kwota mleczna wynosi 9 milionów 380 tysięcy ton, czyli tyle mleka możemy skupić i przetworzyć. Natomiast całkowita produkcja mleka w Polsce w ubiegłym roku wyniosła 12 milionów ton. W tym mieści się również skarmianie cieląt i spożycie mleka przez samych rolników i ich rodziny. Niestety - w stosunku do innych krajów o porównywalnym klimacie – mamy wciąż małe spożycie mleka i jego przetworów.

Poziom konsumpcji w Polsce wynosi 245 litrów na osobę rocznie, a – jak twierdzą eksperci – zalecane spożycie to 300 litrów. W Skandynawii wynosi ono ponad 500 l, we Francji i w Niemczech – 400. Może w wyniku likwidacji kwot mlecznych i co się z tym wiąże, spadku cen, polscy konsumenci częściej sięgać będą po szklanek białego napoju, czy smaczny kawałek białego sera.

6. Kontrola rybaków

Wzrośnie nadzór nad polskimi łodziami rybackimi na Bałtyku. Niebawem oprócz inspektorów, monitoring floty rybackiej będzie prowadziła straż graniczna. Dzięki temu, wyliczenia wielkości połowów mają być bardziej dokładne i co najważniejsze - wiarygodne dla urzędników w Brukseli.

Do tej pory kolejne wyliczenia mówiące o wielkości wyłowionych ryb, w szczególności dorszy – sporo się od siebie różniły. Inne dane publikowali rybacy, jeszcze inne resort rolnictwa, a nawet urzędnicy w Brukseli. Nie było tajemnicą, że to przez spory bałagan w branży i zły od lat system liczenia. Ale jak zapewnia szef resortu rolnictwa – w tym roku ma się to zmienić. Pomóc ma nowoczesna technologia. Dzięki łączności satelitarnej straż graniczna będzie śledzić poruszające się po morzu statki rybackie. To pozwoli na monitoring całej floty i nadzór nad właściwym wykorzystywaniem łowisk. Na przykład widoczne będzie jak na dłoni, czy zakaz połowów na danym terenie jest przez armatorów przestrzegany.

Dane zebrane przez straż graniczną trafią do Centrum Monitorowania Rybołówstwa w Gdyni. Dostęp do nich będzie miał też Resort Rolnictwa. Dzięki takiej informacji, wyliczenia administracji rządowej mówiące o ilości wyłowionych ryb, staną się bardziej wiarygodne w oczach Brukseli, która taki monitoring nakazała we wszystkich krajach członkowskich.

7. Polska żywność

Ostatnia kontrola produktów żywnościowych przeprowadzona przez Inspekcję Handlową pokazuje duże nieprawidłowości w produkcji polskiej żywności. Najwięcej oszukują mleczarnie. Norm jakościowych nie spełnia prawie 68%. badanego masła i 33 % wszelkiego rodzaju serów. Do masła notorycznie dodawane są tłuszcze roślinne (np. olej palmowy), a więc dużo tańsze zamienniki. W serach stwierdzano zawartość tłuszczu i wody bardzo odbiegająca od wartości zadeklarowanej na etykiecie. Podobnie jest z innymi produktami. Wymagań jakościowych nie spełnia 33% pieczywa pszenne, co trzeci słoik z przetworami warzywnymi, co szósty z owocowymi. Można też kupić parówki cielęce, w których nie ma ani grama cielęciny. I mielonkę wieprzową składającą się z białka sojowego, kaszy manny, wody, tłuszczu wieprzowego, mięsa i chrząstek drobiowych i tylko 13 % mięsa wieprzowego.

Producenci oszukują na wadze, naklejają etykiety niezgodne z rzeczywistą zawartością produktu. Powodem jest chęć zarobku. Handlowcy, szczególnie z dużych sieci wymuszają na producentach niskie ceny. A klienci? Klienci też chcą tanio kupić. Ale towar tani często znaczy gorszy, w którym składniki szlachetne zamienione są substytutami. Najtańszy zamiennik to woda, którą dodaje się wszędzie tam, gdzie tylko jest to możliwe. Efekt to mało mąki w chlebie, masła w maśle, a mięsa w wędlinach.

Czy można coś z tym zrobić? Po pierwsze trzeba zmienić prawo i zwiększyć kary za nieprzestrzeganie przepisów. Po drugie – bezwzględnie egzekwować. I po trzecie musi się zmienić świadomość konsumentów. Jeśli chodzi o prawo – ma się ono zmienić. Przygotowywana jest właśnie zmiana ustawy o Inspekcji Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, która wprowadzi wyższe kary pieniężne za uniemożliwianie kontroli artykułów rolno – spożywczych i wprowadzanie do obrotu produktów zafałszowanych. Inspekcja będzie mogła wydać nakaz nie wprowadzania do obrotu takich produktów, wycofania z handlu całej złej partii. Będzie też możliwość upublicznienia takich praktyk handlowych stosowanych przez

nieuczciwych producentów. Te zmiany prawne będą na pewno lepiej chronić konsumentów.

8. Zalesienia – ciąg dalszy

Wnioski o przyznanie pomocy na zalesianie gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne biura powiatowe ARiMR przyjmują w tym roku od 1 sierpnia do 30 września. Do 8 sierpnia, rolnicy złożyli w skali kraju 141 wniosków, planując zalesienie ponad 525 ha. Najwięcej wniosków o przyznanie pomocy na zalesianie przyjęły w tych dniach biura powiatowe ARiMR w woj. łódzkim – 21 wniosków i w woj. mazowieckim – 20 wniosków. Natomiast największą powierzchnię gruntów rolnych planują zalesić rolnicy z woj. warmińsko-mazurskiego – 95,5 ha oraz z woj. pomorskiego – około 94 ha.

Rolnik może zalesić grunty, które są jego własnością lub współwłasnością. Wniosek należy wypełnić na podstawie planu zalesienia. O opracowanie takiego planu rolnik powinien zwrócić się do nadleśnictwa. Specjaliści z nadleśnictwa opracują i prześlą rolnikowi taki plan tylko na grunty przewidziane do zalesienia na danym terenie. Zalesiać można grunty, które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu, gdy zalesianie tych gruntów nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Rolnik może otrzymać wsparcie na zalesienie tych gruntów rolnych stanowiących grunty orne lub sady, do których przyznano mu jednolitą płatność obszarową, w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o pomoc na zalesienie. Pomoc na zalesienie nie przysługuje do gruntów położonych na obszarze Natura 2000.

Po raz pierwszy w tym roku biura powiatowe ARiMR przyjmują wnioski także na zalesianie gruntów innych niż rolne. Chodzi tu o grunty niewykorzystywane do produkcji rolniczej, na których występują samoistne naturalne odnowienia lasu na co najmniej 10% powierzchni przewidzianej do zalesienia. Do 8 sierpnia br. biura powiatowe przyjęły od rolników sześć takich wniosków, a zadeklarowana do zalesienia powierzchnia nie przekracza 10 ha.

Pomoc finansowa na zalesienie może być udzielana do gruntów o powierzchni większej niż 0,5 ha i do działek o szerokości większej niż 20 m. Ten drugi warunek przyznania pomocy nie jest stosowany, jeżeli grunty przeznaczone do zalesienia graniczą z lasem.

Beneficjentem pomocy może zostać rolnik wpisany do ewidencji producentów lub grupa rolników (co najmniej 3), których grunty sąsiadują ze sobą, a ich łączna powierzchnia jest nie mniejsza niż 2 ha. Pomoc na zalesianie może być także przyznawana jednostkom samorządu terytorialnego lub jednostkom organizacyjnym gmin, powiatów oraz województw.

Pomoc na zalesianie gruntów rolnych udzielana jest w formie wsparcia, które rekompensuje rolnikowi koszty, jakie poniósł na założenie uprawy leśnej, premii pielęgnacyjnej wypłacanej przez 5 lat oraz premii zalesieniowej, która ma zwrócić rolnikowi utracony dochód z tytułu przeznaczenia gruntów rolnych pod zalesianie. Premia zalesieniowa nie przysługuje beneficjentom, którzy zalesili grunty inne niż rolne. Wysokość wsparcia finansowego rekompensującego koszty zalesiania gruntów wynosi od 4160 do 6260 zł/ha i zależy od tego, czy wykorzystywane były sadzonki drzew liściastych czy iglastych oraz od tego na jakim terenie została założona uprawa leśna. Przyjęto, że na stokach o spadku większym niż 12° koszty zalesień wzrastają o 40%. Dodatkowo można również uzyskać płatność za wykonanie zaleconego przez nadleśniczego, ogrodzenia młodej uprawy leśnej 2-metrową siatką metalową, w kwocie 2590 zł/ha lub 6,50 zł za metr bieżący wykonanego ogrodzenia. Premia pielęgnacyjna jest zryczałtowaną płatnością do hektara zalesionych

gruntów, wypłacaną, co roku przez 5 lat od założenia uprawy leśnej. Jej wysokość wynosi 970 lub 1360 zł/ha. Ponadto rolnik może uzyskać płatność za zastosowanie zaleconych przez nadleśniczego indywidualnych środków ochrony uprawy leśnej przed zwierzyną, w wysokości od 190 do 700 zł/ha. Premia zalesieniowa może być wypłacana przez 15 lat jedynie tym rolnikom, którzy udokumentowali uzyskanie w roku poprzedzającym złożenie wniosku, co najmniej 25% dochodów z rolnictwa. Jest to zryczałtowana płatność do hektara zalesionych gruntów, wynikająca z utraconych dochodów z tytułu przekształcenia gruntów rolnych na grunty leśne. Wysokość premii zalesieniowej wynosi 1580 zł/ha.

Warunki i tryb udzielania pomocy na ten cel określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 114, poz. 786 z późn. zm.).

9. Sprzedaż ziemi

Zgodnie z przepisami Agencja Nieruchomości Rolnych może przekazywać państwowe grunty nieodpłatnie. Ale dzierżawcy i samorządowcy twierdzą, że zdobycie ziemi pod inwestycje jest bardzo trudne, a na preferencje może liczyć tylko Kościół. Agencja Nieruchomości Rolnych zapewnia, że gospodaruje gruntami państwa zgodnie z prawem, a ten kto spełnia warunki może ją otrzymać za darmo.

Ze 165-ciu tysięcy hektarów ziemi przejętej po pegieerach przez skarb państwa gospodarstwa rolne dzierżawią blisko 90 tysięcy hektarów. Agencja Nieruchomości Rolnych dotychczas sprzedała dzierżawcom i rolnikom 60 tysięcy hektarów. Część dzierżawionej ziemi przekazano gminom i kościołom. Na Opolszczyźnie nieodpłatnie przekazano ponad pięć tysięcy hektarów ziemi. I jak się okazuje kościół nie należy do liderów. Samorządy na cele publiczne nieodpłatnie dostały ponad 1600 hektarów. Lasy Państwowe 2,5 tysiąca. Kościoły i związki wyznaniowe otrzymały ponad 1000. Różne organizacje na cele publiczne dostały od państwa ponad 500 hektarów. Gminy otrzymały ziemię za darmo na cele niekomercyjne – budowę szkół, przedszkoli, hal sportowych, dróg czy zbiorników retencyjnych.

10. Dopłaty do grup producentów rolnych

Korzyści z funkcjonowania grup są duże. Po pierwsze łatwiejszy dostęp do rynków zbytu. Poza tym zrzeszenia producentów owoców i warzyw oprócz wsparcia na prowadzenie działalności administracyjnej mogą także ubiegać się o zwrot 75% kosztów poniesionych na inwestycje. Jest to procentowy ryczałt od przychodów uzyskiwanych przez grupę w okresie pięciu lat jej funkcjonowania. Maksymalna pomoc w pierwszym i drugim roku funkcjonowania grupy nie może przekroczyć 100 tysięcy euro. Potem stopniowo maleje. Ale aby dostać wsparcie najpierw trzeba wypracować zyski. Grupa musi wykazać, że działała i realizowała sprzedaż produktów zakupionych od członków.

Na dotacje dla grup producenckich w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich jest do rozdysponowania 140 milionów.

11. Reforma KRUS

Nowe rozwiązania mają wejść w życie za niecałe pół roku. Prace nad reformą systemu ubezpieczenia rolników są już na ostatniej prostej. Składka podstawowa będzie wynosiła 10% najniższej emerytury czyli ponad 60 złotych miesięcznie.

Zgodnie z planem projekt zmian w ustawie o Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego po wakacjach powinien trafić do Sejmu. Podstawowym celem proponowanych zmian jest zróżnicowanie wysokości składek. Dotychczas bez względu na dochody wszyscy płacili równo. Zapłacą więcej gospodarstwa większe będzie możliwość uczestniczenia w tym systemie rolników dwuzawodowych oczywiście z wyższymi składkami.

PROJEKT ZMIANY USTAWY O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM ROLNIKÓW

proponowane stawki składek

1 - 50 ha	- 63,63 zł
50- 100 ha	- 76,40 zł
100-150 ha	- 152 zł
150- 300 ha	229,10 zł
powyżej 300 ha	305,40 zł

źródło: MRiRW

Składka podstawowa będzie wynosiła 10% najniższej emerytury, czyli ponad 60 złotych miesięcznie. Kwota będzie zwiększała się o kolejne 2% w przypadku gospodarstw od 50 do 300 hektarów. Najwięcej po ponad 300 złotych będzie wynosiła miesięczna składka dla rolników prowadzących gospodarstwa powyżej 300 hektarów. Należności trzeba będzie tak jak dotychczas regulować co kwartał. Dwukrotnie wzrośnie także możliwa do przekroczenia kwota podatku od przychodów dla rolników prowadzących dodatkową działalność.

12. Ustawa o GMO

Ministerstwo Środowiska przygotowało i wysłało do konsultacji projekt ustawy o GMO. I jak zwykle, gdy w Polsce mówi się o modyfikacjach genetycznych, tak i teraz projekt ustawy rozgrzewa emocje, budzi wiele wątpliwości i zastrzeżeń.

Ustawa nie zakazuje uprawy roślin modyfikowanych genetycznie, ale stawiając liczne warunki praktycznie czyni takie uprawy niemożliwymi do wprowadzenia. Polskie władze mają problem, jak pogodzić stosunkowo liberalne wymagania europejskie z oczekiwaniami dużej grupy przeciwników GMO w Polsce. Jednocześnie zwolennicy modyfikacji genetycznych oczekują, że nasz kraj wreszcie ustanowi przepisy, których nie będzie trzeba często nowelizować.

Szczególnie za liberalizacją przepisów opowiadają się rolnicy i firmy produkujące pasze. Obecnie już 80% pasz stosowanych w Polsce zawiera organizmy transgeniczne. Modyfikowana soja to ponad 90 procent światowej produkcji, a do tego nie rośnie w Polsce i nie ma jej czym zastąpić. Druga w kolejce jest kukurydza, której w Polsce coraz więcej uprawia się na ziarno.

Lobby za GMO argumentuje, że obecnie praktycznie każda dziedzina produkcji rolnej korzysta z genetyki. Nawet certyfikowane gospodarstwa ekologiczne pośrednio korzystają z jej osiągnięć. A poważne instytucje kontrolno badawcze potwierdzają informacje o tym, że blisko 70% artykułów sprzedawanych w dużych sieciach handlowych zawiera choćby śladowe ilości genetycznie zmodyfikowanych komponentów. Do niedawna niechętna transgenicznym uprawom UE, coraz szerzej otwiera się na GMO.

13. Renty strukturalne

Pieniądze trafiają do ponad 60 tysięcy osób, wkrótce dołączą do nich następni. Mimo obniżenia świadczeń prawie o połowę program rent strukturalnych cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem.

W ostatnim naborze wniosków, który odbywał się na początku lipca po renty strukturalne zgłosiło się ponad osiem tysięcy rolników. Ich wnioski są w tej chwili rozpatrywane. Wszystko wskazuje na to, że pierwsze świadczenia powinny trafić do rolników jeszcze w tym roku. Rolnik ma od momentu wydania postanowienia 6 miesięcy na złożenie dokumentów w Agencji potwierdzających przekazanie gospodarstwa. Później w ciągu miesiąca otrzyma decyzje przyznająca rentę strukturalną.

Na program rent strukturalnych przeznaczono ponad 2 miliardy euro. Dużą część tej kwoty pochłania jednak wypłata świadczeń z poprzednich edycji programu. Dlatego resort rolnictwa zamierza na to działanie przesunąć dodatkowe środki z innych programów.

14. Pomoc rolnikom poszkodowanym w nawałnicach

Oprócz standardowej pomocy uruchamianej zawsze podczas wystąpienia klęsk żywiołowych rolnicy mogą liczyć na 15 milionów złotych.

Te środki będą pochodzić z rezerwy Ministerstwa Rolnictwa. Jedno gospodarstwo rolne będzie mogło liczyć na 15 tysięcy złotych gotówką. Poza tym rolnicy mogą liczyć na umorzenia należności wobec KRUS-u i Agencji Nieruchomości Rolnych. Tak jak zwykle zostaną uruchomione kredyty klęskowe.

Nowością jest to, że dla rolników z poszkodowanych terenów będzie uruchomiony dodatkowy nabór wniosków na unijne programy pomocowe. W grę wchodzi program modernizacji gospodarstw oraz na tworzenie poza rolniczych miejsc pracy.

Tymczasem wciąż szacowane są straty suszowe. W samym tylko województwie wielkopolskim, gdzie susza była najbardziej odczuwalna jej skutki oceniane są na miliard złotych.

15. Unijne dofinansowanie polskiej wsi

W okresie od 1 stycznia do 14 sierpnia 2008 r. ARiMR wypłaciła rolnikom i beneficjentom z terenów wiejskich ponad 11,1 mld zł w ramach dopłat obszarowych oraz innych instrumentów wspierających rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich. Są to dane z raportu „Realizacja zadań ARiMR styczeń – sierpień 2008”.

W ramach płatności bezpośrednich za 2007 r. rolnicy otrzymali w tym roku ponad 6 mld zł, a łącznie z wypłatami zrealizowanymi w IV kwartale ub.r. - ponad 8,2 mld zł. Płatności bezpośrednie otrzymało ponad 1,43 mln rolników.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa obsługuje już 9 działań z PROW 2007-2013, z tego cztery uruchomiła w tym roku. Z tego programu Agencja wypłaciła do połowy sierpnia br. ponad 3,3 mld zł. Agencja finansuje m.in. renty strukturalne przyznane w latach 2004-2006, premie wypłacane rolników, którzy zalesili grunty w tamtym okresie, wdrożone do 2006 r. programy rolnośrodowiskowe oraz kolejne raty pomocy dla gospodarstw niskotowarowych.

Od stycznia do połowy sierpnia 2008 r. ARiMR uruchomiła cztery nowe działania PROW. Od połowy marca do 15 maja przyjmowane były wnioski na Program rolnośrodowiskowy, od 23 kwietnia do 9 maja - na Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej. Od 5 czerwca biura Agencji przyjmują wnioski na Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (można jeszcze składać w woj. łódzkim), a od 3 marca - na Ułatwianie startu młodym rolnikom. Ponadto Agencja obsługuje pięć działań z tego programu, które zostały wdrożone w 2007 r. Po raz drugi przyjmowane były w tym roku wnioski od rolników ubiegających się o dopłaty ONW przyznawane z tytułu gospodarowania w niekorzystnych warunkach oraz na renty strukturalne i zalesianie gruntów z nowego PROW. Dzięki rozszerzeniu przez Ministerstwo Finansów akredytacji na pomoc w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” uda się wreszcie podpisać umowy z beneficjentami, którzy złożyli wnioski już w ubiegłym roku. ARiMR uruchomi na początku przyszłego roku nabór wniosków na Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Marek Sawicki zapowiedział też, że planowane jest przesunięcie środków w ramach PROW 2007-2013 w celu zwiększenia środków na wspieranie działalności pozarolniczej na terenach wiejskich i przyspieszenie kolejnego naboru wniosków na Modernizację gospodarstw rolnych. Ponadto Agencja przygotowuje się do uruchomienia Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i przybrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013”.

16. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Do 22 sierpnia br. 15 Oddziałów Regionalnych ARiMR zakończyło przyjmowanie wniosków na to działanie. W drugim dniu wdrażania – 6 czerwca br. zakończyły przyjmowanie wniosków na „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” OR ARiMR w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, podlaskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, 11 czerwca - OR w woj. dolnośląskim, 16 czerwca Oddziały Regionalne w województwach mazowieckim i opolskim, 25 czerwca OR w woj. śląskim, 2 lipca OR w woj. podkarpackim, 11 lipca OR w woj. lubelskim, 16 lipca OR w woj. świętokrzyskim, a 28 lipca OR w woj. małopolskim. Na udzielenie wsparcia rolnikom rozwijającym działalność pozarolniczą na obszarach wiejskich ARiMR może przeznaczyć w 2008 r. 229 mln zł (równowartość 63,6 mln euro). Rolnik, jego współmałżonek lub domownik może otrzymać wsparcie na rozwój działalności pozarolniczej na terenach wiejskich w wysokości do 100 tys. zł w całym okresie realizacji PROW 2007-2013.

Wnioski na to działanie będą przyjmowane także w następnych latach. W PROW 2007-2013 przewidziano na „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” ponad 345 mln euro.

Liczba złożonych wniosków i stopień wykorzystania limitów środków w poszczególnych województwach do dnia 22 sierpnia 2008 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Województwo	Limit środków finansowych [w zł]	Liczba złożonych wniosków	Wykorzystanie limitu środków [w %]
1	Dolnośląskie	8 358 775,37	127	132,51%
2	Kujawsko - pomorskie	10 717 552,59	176	144,74%
3	Lubelskie	32 862 585,44	500	121,74%
4	Lubuskie	3 458 016,24	72	185,01%
5	Łódzkie	22 053 428,70	236	88,66%
6	Małopolskie	19 854 954,25	310	120,68%
7	Mazowieckie	36 641 210,81	523	125,25%
8	Opolskie	4 946 563,01	90	136,65%
9	Podkarpackie	16 671 750,47	282	120,80%
10	Podlaskie	13 580 147,24	221	136,12%
11	Pomorskie	6 458 011,72	215	283,61%
12	Śląskie	6 893 126,94	109	123,74%
13	Świętokrzyskie	17 083 963,75	260	122,93%
14	Warmińsko - mazurskie	6 320 607,29	165	228,21%
15	Wielkopolskie	19 007 629,35	564	269,71%
16	Zachodniopomorskie	4 099 234,50	96	216,00%
W całym kraju		229 007 557,67	3 946	x

17. PROW 2007-2013

Do tej pory z ponad 17 miliardów euro, które są do rozdysponowania na lata 2007-13 do rolników trafiła niecała 1/5 funduszy. Z nowych funduszy wypłaty uruchomiono w programach rent strukturalnych, zalesianiu oraz dla młodych rolników. Lada dzień Agencja ma rozpocząć wydawanie decyzji o przyznaniu dotacji na modernizację gospodarstw rolnych. Jesienią zaś dojdą kolejne programy - zwiększenie wartości dodanej oraz różnicowanie działalności. Także na październik resort rolnictwa zapowiada uruchomienie naboru wniosków w programach dla samorządów oraz lokalnych grup działania. Kolejne dwa programy, których uruchomienie jest przygotowywane to wsparcie dla małych przedsiębiorstw oraz uczestnictwo w systemach jakości żywności.

18. Nowa ustawa o GMO – ciąg dalszy

To będzie jedna z najbardziej kontrowersyjnych ustaw po wakacyjnej przerwie sejmowej. Rząd zakończył właśnie konsultację w sprawie projektu o genetycznie zmodyfikowanych organizmach. Zarówno przeciwnicy jak i zwolennicy GMO krytykują propozycje rządu.

Zwolennicy transgenicznych upraw twardo obstają przy swoim przekonaniu, że uprawy GMO powinny zostać zalegalizowane. Ale takich poglądów nie podziela resort środowiska, który przygotował ustawę. Z jednej strony dopuszcza ona uprawy GMO z drugiej ich rozpoczęcie jest wyjątkowo trudne. Po pierwsze to sejmiki wojewódzkie, a nie rząd, mają decydować o wprowadzaniu stref wolnych od upraw genetycznie zmodyfikowanych. Rząd będzie prowadził rejestr takich upraw, który będzie jawny.

Rolnik zainteresowany produkcją GMO będzie musiał uzyskać zgodę sąsiada oraz wpłacić kaucję. Ale na próżno szukać entuzjazmu organizacji ekologicznych, które prowadzą kampanię przeciwko GMO. Krytykuje się głównie pomysł, aby decyzję w sprawie stref wolnych od GMO podejmował samorząd, a nie rząd. Projekt ustawy jeszcze we wrześniu ma trafić pod obrady rządu. Nowe prawo powinno więc zostać uchwalone przez Sejm jeszcze w tym roku.

19. Zbiór chmielu

Po kilku chudych latach, produkcja chmielu się stabilizuje. Za kilogram chmielowych szyszek punkty skupu mają płacić powyżej 20 złotych. Nieoficjalnie mówi się, że tak wysokie ceny, to skutek rywalizacji dużych koncernów o surowiec. Z kolei przetwórcy tłumaczą to zwiększonym zapotrzebowaniem browarów na przerobiony chmiel. Plantatorzy nie kryją zadowolenia. Chmiel to uprawa bardzo pracochłonna. A zysk nie zawsze rekompensuje poniesione koszty, bo opłacalność gwarantują plantacje powyżej trzech hektarów. Tymczasem na Lubelszczyźnie dominują te mniejsze. Z młodych pędów chmielu można robić surówki, gotowane przypominają w smaku szparagi. Surowiec jest wykorzystywany również w produkcji niektórych leków.

V. INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA

1. XXXI Międzynarodowy Jarmark Folkloru

W dniach 1-3 sierpnia w Węgorzewie odbył się XXXI Międzynarodowy Jarmark Folkloru.

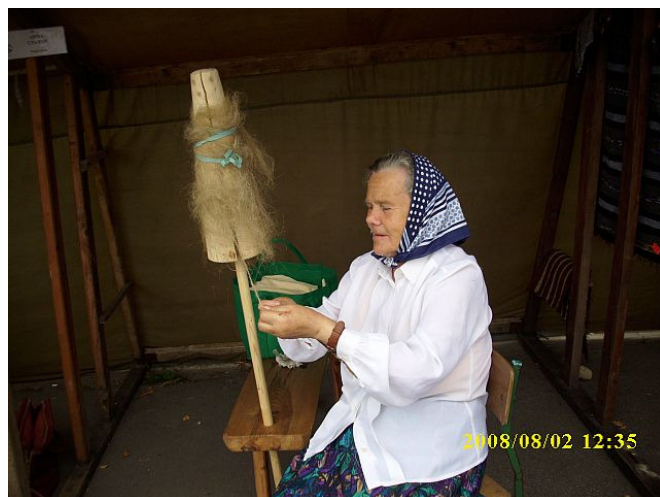
Istniejąca już **31 lat** impreza wpisała się na stałe do kalendarza wiodących imprez folklorystycznych północno-wschodniej Polski, ukazując folklor i sztukę ludową wielokulturowego pogranicza.

Uczestniczą w niej wykonawcy i twórcy z całej Polski oraz Rosji, Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy, Czech, Niemiec, Węgier i Słowacji. Podczas trzydniowego święta folkloru, na otwartych dla publiczności koncertach prezentują się muzykanci, śpiewacy, zespoły śpiewacze oraz taneczne, odbywają się także spektakle teatrów obrzędowych i zabawa ludowa, na której uczestnicy Jarmarku przy muzyce kapel i zespołów bawią się do białego rana.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich udzielił dotacji na pokazy rzemiosł ludowych.

1. Pokaz wykonywania koszy wiklinowych

3. Pokaz kowalstwa

4. Pokaz rzeźbienia w drewnie

5. Pokaz rzeźbienia

6. Pokaz tkactwa

VI. OCHRONA PRAW KONSUMENTÓW

1. Wszyscy jesteśmy konsumentami

Według Johna F. Kennedy, „konsumentami to, z definicji my wszyscy. Jest to największa grupa ekonomiczna, mająca wpływ i równocześnie poddana wpływowi niemal każdej publicznej i prywatnej decyzji ekonomicznej. Mimo to jest to jedyna ważna grupa, której opinii są rzadko brane pod uwagę”.

Według Kodeksu Cywilnego art. 22, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Każdy, kto kupuje komputer, żeby surfować w Internecie, jest konsumentem, natomiast nie jest konsumentem osoba kupująca komputer do firmy (działalność gospodarcza), ani używająca go do pisania artykułów do gazety (działalność zawodowa).

Konsumentami, jako słabsi uczestnicy rynku, są chronieni przez prawo, zarówno na szczeblu krajowym, jak i wspólnotowym. W Polsce ich ochronę gwarantuje konstytucja. W art. 76, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi”.

Nic jednak nie zastąpi rozsądnego podejmowania decyzji przez samych konsumentów, którzy powinni znać i egzekwować swoje prawa, krytycznie podchodzić do informacji i ofert rynkowych, a także omijać tych profesjonalistów, którzy naruszają interes konsumenta.

Konsumentami w sprawach indywidualnych mogą otrzymać **bezpłatną pomoc prawną** u miejskiego lub powiatowego rzecznika konsumentów lub jednej z finansowanych przez budżet Państwa organizacji konsumenckich (Federacja Konsumentów, Stowarzyszenie Konsumentów Polskich). Mogą także wykorzystać drogę rozwiązywania sporów oferowaną przez sieć **polubownych sądów konsumenckich**. Działają one przy Wojewódzkich Inspektoratach Inspekcji Handlowej. Obecnie jest ich 16 oraz 15 ośrodków zamiejscowych. Wyroki sądu konsumenckiego, a także ugoda przed nim zawarta mają taką samą moc jak wyrok sądów powszechnych, po stwierdzeniu przez ten sąd ich wykonalności. Jednak zgodę na sąd konsumencki muszą wyrazić obie strony. Trafić tu mogą tylko spory między konsumentami i przedsiębiorcami, wynikające z umów sprzedaży i świadczenia usług. Chodzi wyłącznie o prawa majątkowe. Do sądów konsumenckich, funkcjonujących przy wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej, można kierować sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 tys. zł., za wyjątkiem Sądu Konsumenckiego w Warszawie, który rozpatruje sprawy bez względu na wartość przedmiotu sporu.

Do sądu polubownego sprawę może wnieść nie tylko konsument, ale także przedsiębiorca, organizacja konsumencka, miejski (powiatowy) rzecznik konsumentów. Każda ze stron może mieć pełnomocnika. Nie musi nim być adwokat czy radca prawny. Rozprawy są jawne, sporządza się z nich protokół. Wyrok zapada większością głosów i w ciągu 14 dni od ogłoszenia przesyła się go stronom wraz z pisemnym uzasadnieniem. Koszty postępowania ponosi ten, kto przegrał sprawę. Przewodniczący może również z nich zwolnić.

W sprawach związanych ze świadczeniem usług telekomunikacyjnych (na przykład spór z operatorem telefonicznym) i pocztowych można zwrócić się do polubownego sądu konsumenckiego przy Prezesie Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE). Natomiast **w rozwiązywaniu problemów z bankami** (na przykład roszczenia pieniężne z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania czynności bankowych) pomoc może Arbiter bankowy – instytucja działająca przy Związku Banków Polskich. **Spory pomiędzy uczestnikami rynku finansowego**, w szczególności pomiędzy konsumentami a podmiotami podlegającymi nadzorowi KNF (przede wszystkim zakładami ubezpieczeń, towarzystwami

funduszy inwestycyjnych, otwartymi funduszami emerytalnymi, domami maklerskimi), rozstrzyga [Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego](#). **Spory z zakładami ubezpieczeń, powszechnymi towarzystwami emerytalnymi**, Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym oraz Polskim Biurem Ubezpieczycieli Komunikacyjnych rozstrzyga [Sąd Polubowny przy Rzeczniku Ubezpieczonych](#). **W sprawach spornych na linii konsument - przedsiębiorstwo energetyczne** (dostawca paliw gazowych i energii) należy zwracać się do [Rzecznika Odbiorców Paliw i Energii](#).

Natomiast informację o prawach konsumentów w Unii Europejskiej oraz pomoc prawną (formułowanie skarg, przesłanie dokumentów) i organizacyjną dotyczącą sporów transgranicznych można uzyskać w [Europejskim Centrum Konsumentckim](#).

2. Prawie wszystko o reklamacji

Czy wiesz, że informacja sprzedawcy – „Po odejściu od kasy reklamacji nie uwzględniamy” – łamie twoje podstawowe prawo konsumenckie?

Jeśli kupiliśmy towar niezgodny z umową, czyli wadliwy – możemy i powinniśmy go reklamować. Z niezgodnością mamy do czynienia, w sytuacji, w której produkt nie nadaje się do celu, w jakim zwykle jest używany lub nie posiada właściwości, które powinien mieć albo zapewniał o nich sprzedawca – np. obuwie, w którym odkleja się podeszwa, czy niedziałający telewizor. Taki towar możemy reklamować w ciągu dwóch lat od dnia jego wydania. Skargę należy złożyć najlepiej na piśmie, najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od chwili wykrycia usterki. Przekroczenie tego terminu – to utrata przysługujących nam uprawnień. Prawo do reklamacji mają również konsumenci w przypadku zakupu rzeczy używanej lub przecenionej (o ile sprzedawca nie zaznaczy, że powodem przeceny jest wada produktu). Przedsiębiorca ma 14 dni na odniesienie się do naszej skargi. W przypadku braku odpowiedzi w tym terminie uznaje się, że sprzedawca uznał nasze roszczenia.

Składając reklamację możemy w pierwszej kolejności żądać bezpłatnej naprawy lub wymiany towaru na nowy. Należy pamiętać o tym, aby nasze roszczenie (naprawa lub wymiana) było zawarte w zgłoszeniu reklamacyjnym. Przy braku takiej informacji przedsiębiorca może potraktować reklamację jako zgłoszenie o istniejącej wadzie i wówczas 14-dniowy termin odniesienia się do wady reklamacji zgodnie z prawem nie obowiązuje. Zwrotu pieniędzy możemy domagać się w przypadku, kiedy sprzedawca nie jest w stanie naprawić ani wymienić produktu lub takie działania naraziłyby nas na znaczne niedogodności.

Oprócz prawa do reklamacji konsumenci mogą również w wielu przypadkach skorzystać z gwarancji. Gwarancja – podobnie jak niezgodność towaru z umową – umożliwia dochodzenie roszczeń w przypadku, gdy nabyta rzecz okazała się wadliwa. Jest ona jednak dobrowolna – przedsiębiorca może udzielić gwarancji, ale nie musi. Podstawę stanowi oświadczenie sprzedawcy bądź producenta zamieszczone we wręczanym w chwili sprzedaży towaru dokumencie gwarancyjnym - określającym obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego. Ponadto dokument gwarancyjny powinien zawierać m.in. zakres terytorialny i czasowy gwarancji, oraz adres gwaranta. W praktyce można spotkać gwarancje udzielane na rok, ale również na kilkanaście lat. Warto wiedzieć, że udzielenie gwarancji nie może pociągać za sobą konieczności uiszczenia opłaty. Ponadto nie ogranicza ona ani nie zawiesza uprawnień do reklamacji towaru niezgodnego z umową. Gdy do produktu dołączona jest gwarancja, wtedy możemy zgłosić się do gwaranta (najczęściej jest to producent). Prawo wyboru między obiema możliwościami należy do konsumenta – gwarancja w wielu przypadkach może zawierać rozwiązania korzystniejsze niż reklamacja z tytułu niezgodności towaru z umową..

Wymienione przepisy dotyczą większości kupowanych przez nas produktów. Jednak dla niektórych towarów przewidziano inny tryb reklamacji. Przykładem są produkty spożywcze – w tym przypadku kupujący musi niezwłocznie poinformować o niezgodności towaru z umową. Mamy na to trzy dni – od otwarcia opakowania lub daty zakupu produktu sprzedawanego luzem.

Inne uregulowania dotyczą reklamowania usług. W okresie wakacyjnym Urząd Ochrony Konkurencji Konsumentów zwraca uwagę na prawa konsumentów w przypadku nienależycie wykonanych:

- usług turystycznych – jeśli warunki, jakie zastaliśmy po przyjeździe na miejsce imprezy turystycznej nie odpowiadają umowie powinniśmy natychmiast poinformować o tym rezydenta bądź inną osobę reprezentującą organizatora wyjazdu. Jeżeli nasze zażalenie nie zostanie pozytywnie rozpatrzone na miejscu wycieczki należy złożyć reklamacje po powrocie. Powinna być ona sporządzona na piśmie i zawierać dokładny opis naszego roszczenia i jego wysokość. Jeśli posiadamy fotografie lub oświadczenia współuczestników wyjazdu, np. o niskim standardzie hotelu, powinniśmy dołączyć te dowody. Jeżeli biuro podróży nie ustosunkuje się do skargi na piśmie w ciągu 30 dni od dnia zakończenia imprezy lub złożenia skargi – gdy jest składana po zakończeniu wycieczki – uważa się, że uznało roszczenie za uzasadnione.

- usług transportowych – mamy prawo reklamacji w przypadku m.in. opóźnienia, czy przedwczesnego przyjazdu środka transportu. Wszelkie skargi należy zgłaszać na piśmie. Powinny one zawierać m.in. uzasadnienie reklamacji, ewentualną kwotę roszczenia, a także oryginały dokumentów dotyczących zawarcia umowy przewozu (np. bilet) oraz kopie innych dokumentów istotnych dla naszej skargi (np. dokument uprawniający do zniżki). Przewoźnik ma 30 dni na ustosunkowanie się do naszych roszczeń. Brak odpowiedzi w tym terminie skutkuje ich uznaniem. Przepisy dotyczące reklamacji z tytułu przewozu osób mają zastosowanie również do przewozu rzeczy i żywych zwierząt przewożonych pod opieką podróżnego.

Bardziej szczegółowe przepisy regulujące odpowiedzialność przewoźnika oraz możliwości składania reklamacji dotyczą transportu lotniczego. Przykładowo, w przypadku zagubienia, zniszczenia lub opóźnienia w dostarczeniu bagażu przez organizatora lotu konsument powinien już na lotnisku wypełnić formularz nieprawidłowości bagażowej. Kolejnym krokiem jest zgłoszenie reklamacji w terminie 7 dni od odbioru uszkodzonego bagażu lub 21 dni od stwierdzenia opóźnienia. Reklamacje powinniśmy złożyć także w sytuacji, gdy przewoźnik lotniczy uchybi jednemu ze swoich obowiązków wobec pasażerów w przypadku opóźnionego lub odwołanego lotu. Jeśli samolot spóźnia się przedsiębiorca powinien zapewnić nam bezpłatne posiłki i napoje, mamy również prawo do dwóch połączeń e-mailowych lub faksowych. Jeżeli zwłoka wynosi co najmniej 5 godzin możemy żądać zwrotu pieniędzy za bilet, a gdy opóźniony wylot nastąpi w innym dniu przewoźnik powinien zapewnić nam darmowy nocleg. W przypadku odwołania lotu mamy prawo do zwrotu kosztów biletu, zapewnienia nam innego połączenia oraz posiłków, napojów, a także rozmowy telefonicznej – jeżeli jest ona niezbędna. Ponadto możemy domagać się odszkodowania, jeśli zaoferowane nam połączenie zastępcze różni się znacząco od odwołanego, a powiadomienie o odwołaniu nastąpiło zbyt późno. W przypadku, gdy odmówiono nam tych praw, należy niezwłocznie złożyć pisemną skargę i uzyskać potwierdzenie jej złożenia.

Jeżeli w którymś z opisanych przypadków przedsiębiorca nie chce uznać naszej reklamacji możemy dochodzić swoich roszczeń na drodze sądowej. Na takie działania decyduje się jednak niewiele osób – z przytoczonych wcześniej badań wynika, że aż 80 proc. konsumentów nie podejmuje dalszych kroków po negatywnym rozpatrzeniu ich reklamacji.

UOKiK przypomina, że na każdym etapie sporu z przedsiębiorcą – w tym również w postępowaniu sądowym, konsument może zgłosić się po bezpłatną pomoc do powiatowego lub miejskiego rzecznika konsumentów. Ich adresy znajdują się na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (<http://www.uokik.gov.pl>). W przypadku problemów z przewoźnikami lotniczymi możemy także zwrócić się do Komisji Ochrony Praw Pasażerów Lotniczych działającej przy Urzędzie Lotnictwa Cywilnego, a wsparcia w rozwiązaniu sporów transgranicznych w trybie pozasądowym udzieli nam Europejskie Centrum Konsumenckie. Ponadto poradę prawną można uzyskać dzwoniąc pod bezpłatny numer infolinii konsumenckiej 0800 800 008.

W następnym numerze umieszczone zostaną informacje na temat **zawierania umów**.

3. Konkurs na pracę magisterską

Prezes UOKiK zaprasza do udziału w konkursie na najlepszą pracę magisterską poświęconą ochronie konkurencji. Zwycięzca otrzyma nagrodę w wysokości 5 tys. zł brutto. Zgłoszenia należy przysyłać do 30 października 2008 roku.

Konkurs organizuje Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wraz z Europejskim Stowarzyszeniem Studentów Prawa – ELSA Polska oraz Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych – AIESEC Polska. Partnerem medialnym przedsięwzięcia jest „Gazeta Prawna”.

Do konkursu można zgłaszać prace obronione co najmniej na ocenę dobrą, w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających termin nadsyłania prac. Laureata wyłoni Komisja Konkursowa, w skład której wejdą autorytety w dziedzinie prawa i ekonomii. Jury oceniać będzie jakość merytoryczną pracy, jej formę i nowatorskie ujęcie zagadnienia. Zwycięzca otrzyma nagrodę w wysokości 5 tys. zł brutto.

Prace należy przysyłać do 30 października br., na adres: UOKiK, Departament Współpracy z Zagranicą i Komunikacji Społecznej, 00-950 Warszawa, Pl. Powstańców Warszawy 1 (z dopiskiem „Konkurs na pracę magisterską”). Zgłoszenie musi zawierać: wypełniony formularz, jeden egzemplarz pracy magisterskiej w miękkiej oprawie oraz jeden egzemplarz na nośniku elektronicznym (w programie Word), a także streszczenie pracy, nieprzekraczające objętości jednej strony formatu A4. Należy także dołączyć zaświadczenie wydane przez władze uczelni, potwierdzające ocenę uzyskaną z pracy oraz informację, kiedy została ona obroniona. Szczegółowe informacje znajdują się w regulaminie konkursu umieszczonego na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (www.uokik.gov.pl).

Biuletyn opracowano na podstawie danych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa,
- Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- oraz informacji prasowych.